

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

26. TÝDEN (23.6.2025)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách **CARC**: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

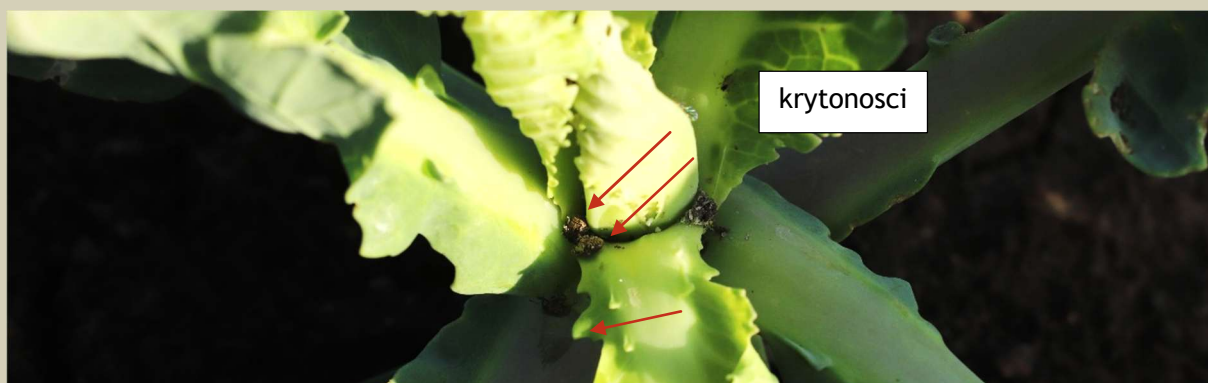
Výskyt škůdců

Na většině ploch krytonosci, početnost může překročit 10 brouků/rostlinu. Klade vajíčka nová generace květilky zelné. Pokračuje přilet molic, mšice zelné a dalších mšic, v hlávkách zelí růst kolonií. Zápředníčka se daří držet pod kontrolou, ale může být odlišná účinnost v různých odrůdách. Početnost dřepčků zůstává nízká. V některých porostech cibule zůstává vysoký výskyt třásněnek.

Brukvovitá zelenina - na rostlinách patrná poškození žírem housenek zápředníčka, dospělci krytonosci a zbytky mšic, což svědčí o dobře provedené ochraně. Účinnost se může lišit v rámci pozemku na různých odrůdách nebo etapách výsadby. Např. na červeném zelí bylo ukryto v hlávkách několik housenek zápředníčka pokračujících v žíru (postřik je nezasáhl), ale na sousedním bílém zelí byla účinnost ochrany dostatečná - tam byla jen nová vlna krytonosci a molic. Početnost krytonosci roste, přilet molic je zatím slabší, někde je více mšic, ubývá zápředníčků. Na mladých rostlinách vajíčka druhé generace květilky. Dřepčků je málo - redukuje jejich postřiky. Lokálně mohou škodit housenky můr, bělásky aj., na sledovaných plochách zatím nejsou, ale dospělci bělásky přibývá.

Ostatní zelenina - početnost třásněnek v závislosti na ochraně, v některých porostech stále vysoké výskyty. Pokračuje migrace některých mšic, v některých porostech škodí mšice maková. Odchyty obaleče hrachového ve feromonových lapácích se zvyšují, na luscích jsou vajíčka zrnokazů. Lokálně mohou škodit různé druhy housenek a další škůdci, např. molík česnekový. V různých plodinách miny od vrtalek, ale většinou neškodí.

Riziková: krytonosci, třásněnky, dřepčci, molice, mšice, květilka, mandelinka bramborová, zápředníček polní aj.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- škodlivost variabilní, v závislosti na ošetření a lokalitě. Migrace bude pokračovat.

Monitoring - do listů jsou vykousané drobné jamky, které splývají, v blízkosti jsou černí nebo světle pruhovaní dospělci několika druhů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Při vysokém výskytu a poškození listové plochy u nezakrytých výsadeb ošetřit insekticidem.

Mšice zelná

- pokračuje přilet do porostů, zakládá kolonie, někde již početné - škodí.

Monitoring - prohlídka listů a srdéček, ve kterých se mohou ukrývat. Nepřímo lze sledovat podle přítomnosti slunéček, které se za mšicemi stěhují do porostů.

Ochrana - mšice již ukryté v hlávkách, v závislosti na velikosti listů volit kontaktní či systémové přípravky. Při nízkých počtech může být redukována predátory nebo ochranou proti dřepčíkům a dalším škůdcům.

Mšice

- na sledovaných plochách většinou pod prahem škodlivosti, místy je regulují slunéčka. Letos vyšší škodlivost mšice makové, která měla rozvleklý nálet do porostů.

Monitoring - prohlídka listů a srdéček, ve kterých se mohou ukrývat. Nepřímo lze sledovat podle přítomnosti slunéček, které se za mšicemi stěhují do porostů.

Ochrana - početnost je většinou nízká, přímé škody sáním (kromě m. makové) nejsou, regulaci mohou zajistit predátoři.

Krytonosci

- pokračuje nálet dospělců, někde již >10 brouků/rostlinu.

Monitoring - počet dospělců se monitoruje prohlídkou/oklepem rostlin. Dospělci často ukryti v srdéčku.

Ochrana - provádí se proti dospělcům.

Molice vlašovičnicková

- pokračuje hromadný přelet z řepek do zelenin, ale v porovnání s předchozími roky je přilet zatím slabší.

Monitoring - bílí dospělci a vajíčka na spodní straně listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu; ošetření proti dospělcům před vykladením, dospělci jsou nejcitlivější k insekticidům, kombinovat pyretroidy + olej (aplikace brzy ráno za chladna). Migrace bývá rozvleklá až do přelomu června/července.

Zápředníček polní

- škodlivost housenek v závislosti na lokalitě a ošetření, v některých porostech zůstává až několik housenek na rostlinu - hl. ukrytých v hlávkách pod listy, kam se nedostal insekticid. Dospělců méně.

Monitoring - drobní dospělci poletují v porostech, sedají na listy rostlin, podle bílé kresby na hřbetě křídel se nedají splést s jiným druhem. V letošním roce jsou opět atraktivní feromony - možno využít k monitoringu. Zelené housenky vyžírají listy ze spodní strany, zpočátku zůstává neporušená horní pokožka listu. Ukrývají se též v hlávkách.

Ochrana - proti nejmladším housenkám při objevení prvních příznaků poškození.

- začíná kladení druhé generace.

Monitoring - bílá vajíčka ukrytá na styku rostliny s půdou, vylíhlé larvy ožírají kořeny a zavrtávají se dovnitř.

Ochrana - moření sadby, zakrytí sítí. Nemořené porosty - ochrana proti dospělcům před vykladením vajíček.

Motýli

- početnost zůstává nízká, škodlivé výskyty housenek nezjištěny, ale lokálně mohou škodit různé druhy na různých plodinách.

Monitoring - na různých částech hledat vajíčka a housenky. V závislosti na druhu jsou listy požrané, ukousané nebo svinuté.

Ochrana - proti nejmladším housenkám při objevení prvních příznaků poškození.

Třásněnky

- v některých porostech cibule zůstává vysoká početnost, přilet pokračuje, s vysycháním krajiny se zintenzivní. Na brukvovité zelenině zatím nejsou.

Monitoring - dospělci jsou většinou ukrytí mezi listy u báze, při vyšším výskytu nebo za teplého počasí je část jedinců i volně na listech. Nymfy jsou světlé, nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. Mladé nymfy jsou ukryté mezi nahloučenými listy, kde na ně přípravky nefungují. Účinnost postřiku závisí na kvalitě ošetření, je třeba seřadit postřikovač takovým způsobem, aby byla pokryta ideálně celá plocha listů, pokud zůstane mezi kapkami neošetřená plocha, přežije část třásněnek i spor hub, které se přemnoží a předčasně listy zničí.

Mandelinka bramborová - sledování ukončeno

- s různou intenzitou bude škodit až do léta.

Pokud si nevíte s určením rady, pošlete foto na email: kamil.holy@carc.cz, v rámci monitoringu pro zelináře je bezplatné poradenství a diagnostika škůdců.

Užitečné organismy

- početnost zůstává nízká, v brukvovité zelenině jsou redukovány intenzivní ochranou proti škůdcům, na které nejsou registrovány selektivní přípravky. Nízká početnost je dána i ročníkem, resp. pokračujícím trendem úbytku hmyzu, který chybí i v nezemědělské krajině, kde se žádné přípravky neaplikují.

Bílá vajíčka květilky na bázi rostlin

V hlávkách mohou přežívat housenky zápředníčka

V některých porostech zůstává vysoké napadení třásněnkami

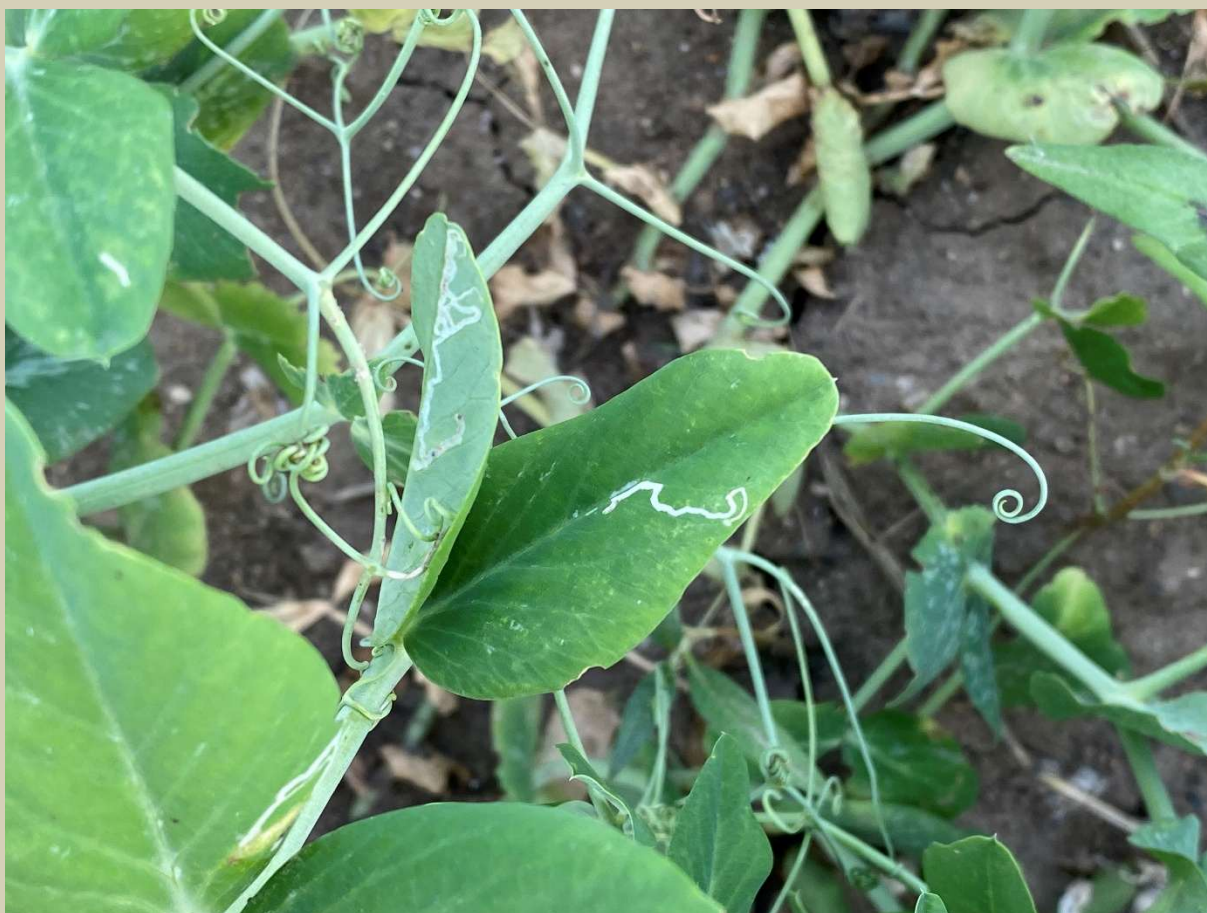
Přibývá vajíček zrnokaze hrachového

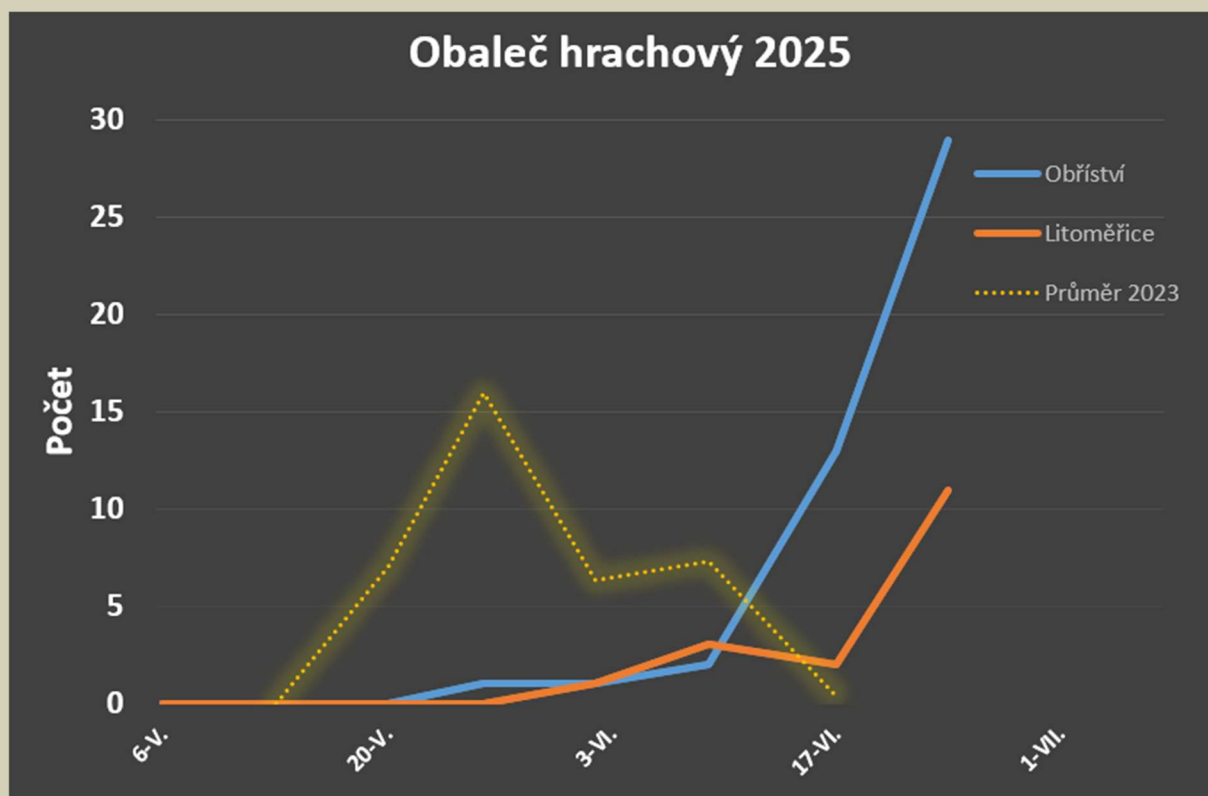
Krytonosci mohou být masově

V hlávkách se rozrůstají kolonie mšice zelné

Chodbičkové miny vrtalek na listu

Odchyty samců do feromoných lapáků